

Odyofil'in Dünyası

Odyofil kayıtlı sesleri, kayıtlı müzikleri dinlemeyi ve bunlarla ait reproduksiyon cihazlarını seven kişiye deniyor.

Odyofil diye adlandırdığımız kişilere dışardan bakanlar onları kablolar arasındaki ses farklarını dahi algılayabilen çok üstün kulakları olduğunu, kimsenin duymadığı sesleri duyduklarını düşünürler. Tabii aynı zamanda kendilerinin de kesinlikle onlar kadar duymayacaklarına peşinen inanırlar.

Odyofil (İngilizcede "Audiophile") "odyo" (audio) ve "fil" (phile) sözcüklerinden oluşan bir bileşik isimdir. "Odyo" seslerin kaydedilmesine ve reproduksiyonun yapılmasına verilen isim. "Fil" (phile) ise tutku ile seven anlamına gelen bir ek. Sonuçta bileşik haliyle Odyofil kayıtlı sesleri, kayıtlı müzikleri dinlemeyi ve bunlarla ait reproduksiyon cihazlarını seven kişiye deniyor. Özetle Hi-Fi sistemlerini seven ve iyi sistemlerle müzik dinlemeyi hobiyeye dönüştürmüş kişi de diyebiliriz.

Otomobile meraklı olan kişilerin, daha az meraklı olanlarla ya da hiç merakı olmayanlarla dahi otomobil hakkında konuşabilecekleri birşeyler olabilir, ne de olsa günde birkaç kere içine binip

çıkığımız bir taşıt ve herkesin az çok söyleyebileceği birşeyler vardır, hatta meraklısının ağzından dinlemek daha da keyifli olabilir. Yemek pişirmeye veya yemeye meraklı olan gurme kişileri de dinlemek çok hoştur, yemekten kim hoşlanmaz ki! Deniz altına meraklı olanların hikayeleri de zevkle dinlenir. Ya odyofil denilen o Hi-Fi cihazlarına meraklı kişilerin anlattıklarına ne demeli? En son dinledikleri hoparör kablosunun sesini "sıcak", "köşeli", "sert", "açık", "sahnesi çok iyi", "dinamik" gibi sıfatlar kullanarak anlatmaya çalıştıklarında bu detaylar kimi ne kadar ilgilendirir? Böyle birşeyi daha önce deneyimlememiş bir kişiye anlatılan bu detaylar hiç bir şey ifade etmez ve çok kısa zamanda konu değişir. Havadan, sudan, arabadan, politikadan konuşulur. Odyofil anlamamaktan çok rahatsız olur, yalnız hisseder. Keyfini, çok sevdiği hobisini paylaşamamıştır. Halbuki deniz dibine meraklı arkadaşı veya araba meraklısı arkadaşı konuşurken herkes ne kadar ilgiyle ve gıptayla dinlemişlerdir onları! O da değerli kulaklarını dış dünyaya kapatarak konuşmaları

gerisini dinlemez ve köşesinde cezaî gibi sus pus oturur, geosenin bitmesini bekler.

Odyofil ile odyofil olmayanlar arasındaki bu aşılması zor gibi görünen duvar, odyofil kendi gibi diğer odyofiller ile ahbablık etmeye iter. Odyofil sadece başka bir odyofil anlayabilecektir. Ev ziyaretleri yapılır, birbirlerinin sistemleri dinlenir, birlikte Hi-Fi mağazaları ziyaret edilir, yorumlar yapılır, müzik dinlenir, iyi kayıtlar paylaşılır,...

Odyofilin çevresiyle yaşadığı bu kopukluk bu kişinin çevresine kıyasla çok duyarlı kulakları olduğundan mı kaynaklanmaktadır? Ya da çevresindeki kişilerin kulakları mı duyarlıdır? Odyofil duyduğu ayrıntıları anlatırken, diğerleri bu tür farkları, ayrıntıları duyulabileceğine bile anlam veremeyip son derece metafizik bir olay dinler gibi dinlerler. Çoğunlukla da bu farkları (örneğin kablolar arasındaki ses farklarının) duyulamayacağını, esasen böyle bir farkın olamayacağını ve olmayan bir şeyin duyulmasını da sadece psikolojik etkilenme olduğunu düşünürler. Bazen de sadece düşünmekle kalmayıp bu düşüncülerini açık açık ifade ederler.

Ben odyofiller ile çevrelerindeki odyofil olmayan kişiler arasında duyma ya da kulak hassasiyeti yönünden hiç bir fark olmadığına inanıyorum (tabii bazı istisnalar dışında). Herkesin kolaylıkla duyabileceği ses farklarını algılamak duymak istemekten geçer. Bu konuya meraklı olup, duymak isteyen, mutlaka duyar, duymak istemeyen de duymaz. Sonuçta anahtar kelime meraktır, merakı olmaktır. Hi-Fi merakı ile şarap merakı arasında önemli paralellikler olduğunu düşünüyorum. Sesler arasındaki farkların, şaraplar arasındaki tad farklarıyla anlatmak daha anlaşılır klabiliyor konuyu. Örneğin şaraptan hiç

anlamayan bir kişiye iki farklı şarap tattırsanız ve bu tattırdığınız kadehlerin birinde çok iyi bir şarap, diğerinde de çok vasat bir şarap olsa, bu kişi hiç tereddüt etmeden hangi kadehin daha iyi olduğunu söyleyebilecektir. Buna karşılık aynı kişiye tek bir kadeh verip içtiği şarapla ilgili görüş belirtmesini isterseniz, işte o zaman pek bir sonuç alamıyabilirsiniz. Kıyaslama daha kolaydır, ama kıyaslama imkanı olmadan tek bir şarap hakkında görüş bildirmek, uzman olmayan bir kişi için çok zordur çünkü algıladıklarını anlatabilecek o konuya özgü kelime bilgisi yoktur. Bu onun tadları almadığı anlamına gelmez, sadece aldığı tadları ifade edemez.

Hi-Fi'da da durum aynıdır: uzman olmayan kişi bir iyi bir de daha az iyi iki sistemden iyi olanı hemen belirleyebilir. Ama ona tek bir sistem dinletip görüş istediğinizde pek fazla bir şey söyleyemez. Şarap misalinde olduğu gibi duyduklarını ifade edecek kelimeleri bulamaz. Peki bu kelimeler nereden bulunur? Nasıl odyofil olunur? Odyofil'in diğer insanlara göre doğuştan daha üstün bir kulağı olmadığına göre onu ayıran özellikler nelerdir? Bu soruların cevabı iki kelimeyle özetlenebilir: merak ve sevgi.

Hiç kimse odyofil olarak doğmaz, ayrıca odyofilliğin genetik olduğuna dair de hiç bir bulgu yoktur. Odyofil olan bir kişinin anne ya da babasının odyofil olması gerekmez, en azından ben bu tür bir örneğe hiç rastlamadım. Yaşamının belli bir safhasında odyofil adayında bir merak uyanır. Bu merakı uyandıran unsur ya bir arkadaşının müzik sisteminden çok etkilenmiş olması, ya da okuduğu bir yazı da olabilir. Bu merakın uyanmasına destek olan önemli bir özellik ise müziği ve müzik dinlemeyi seviyor olmasıdır. Sonuçta iyi bir Hi-Fi sistemiyle amaçlanan şey müziği daha iyi koşullarda ve sanki bir konser ortamını eve getirmiş gibi

dinleyebilmek, ondan daha fazla tad alabilmek, daha büyük heyecanlar duyabilmektir. Ve bu merak uyanmış odyofil adayı öncelikle Hi-Fi konusunda çıkan dergileri okumaya başlar, eleştiri yazılarında sesleri anlatmak için kullanılan sıfatları öğrenir ama onların ne anlama geldiğini henüz bilmez. İkinci aşamada farklı sistemler dinleyip aralarındaki farkları belirlemeye başlar ve eleştirmenlerin kullandıkları sıfatları algılamaya çalışır. Dinlediği sistemlerin sayısı arttıkça kendi görüşleri oluşmaya başlar ve açık, transparan, sert, köşeli, sıcak, yumuşak, romantik, detaylı, dinamik, 3 boyutlu, kuru, natürel, renkli gibi sıfatlar onun için anlam kazanmaya başlar. Kendine güveni artar ve ilk sisteminin arayışına çıkar. Artık merakına ek olarak konuya olan sevgisi de belirginleşmeye başlamıştır. Sistemine karar verir, satın alır ve her odyofilin başına gelen sorunlarla uğraşmaya başlar: sistemlerin pişmesi, oda akustiği, bas fazlalığı veya azlığı gibi. Başka odyofil arkadaşlar edinir ve bu sorunlar onlarla paylaşılır. Sonuçta yeni bir odyofil doğmuştur ve bu merakın derinliklerine doğru bir yolculuk başlayacaktır.

Görülebileceği gibi merak olan herkes odyofil olabilir ve bunun için çok özel bir kulağa sahip olmaya gerek yoktur. Odyofil olunmasına olunur da, olunduktan sonra birtakım sorunlar da ortaya çıkar. Bunlardan bir tanesi yukarıda sözünü ettiğim çevresindeki insanlarla iletişim ya da paylaşım sorunları, ve bir diğeri de evli olan odyofilin eşleriyle yaşadıkları sorunlar. Odyofilin neredeyse tamamının erkeklerden oluşuyor olması çok ilginçtir. Bu olgu sadece ülkemize mahsus olmayıp dünyanın diğer bölgelerinde de durum aynıdır. Futboldan politikaya kadar neredeyse her dalda aktif olan kadınların Hi-Fi konusuna el atmamış olmaları

gerçekten çok şaşırtıcı. Odyofil eşleri genellikle (nadir de olsa böyle düşünmeyenler de vardır) yapılan masrafları anlamsız buldukları gibi, Hi-Fi cihazlarının da çok çirkin olduklarını düşünürler. İngilizce yayınlanan Hi-Fi dergilerinde eşlerle ilgili probleme bir de ad verilmiş: "Wife Acceptance Factor" (kısa WAF diye de anılıyor ve anlamı da "Eş Kabul Katsayısı". Örneğin bir hoparlörün boyu büyük olursa "Eş Kabul Katsayısı" (EKK) düşük oluyor, yani kolay kolay eve sokulamıyor. Bu hoparlörler eve sokulsa da, bu sefer konulacağı yer konusunda tartışmalar çıkıyor. Kadınlar genelde hoparlörleri en görünmeyen yerlere saklamaya çalışıyor, odyofil olan kocaları ise o görünmeyen noktalardan ses de gelmeyeceğini bildikleri için en görünür ve hatta erka duvarlardan uzak, neredeyse salonun orta yerine yakın noktaları istiyorlar. Tabii bir ara noktada uzlaşıyor ama iki taraf da tam memnun olmuyor. Bir diğer anlaşmazlık konusu da müziğin dinleneceği ses seviyesi. Erkek sesi açmak, kadın ise kısak istiyor. Bu durumu istisnalar da yok değil tabii, kocalarının bu hobisini çok takdir eden, onları anlayışla karşılayan eşler de mevcut. Bir başka ilginç ve paradoksal konu da kadınların kulaklarının çok iyi oluşu ve istedikleri zaman erkeklerin duymadıkları detayları dahi duyabildikleri. Bu husus bu yazıda anlatılmak istediğim noktayı bir kere daha vurgulamış oluyor: mesele sadece duymak değil, sevmek ve merak etmek.

Türü ne olursa olsun hobi sahibi olmak büyük bir nimettir. Hi-Fi sistemleriyle müzik dinlemeyi hobi edinmiş olmak yaşamın keyifli yönlerini keşfetmek yönünde atılmış önemli bir adımdır. İyi bir sistemle dinlenen iyi bir müziğin vereceği haz kolay kolay tarif edilemez. İyi dinlemeleri!